

DÉLMAGYARORSZÁG

77. évfolyam, 48. szám
1987. február 26., csütörtök

A MAGYAR SZOCIALISTA MUNKÁSPÁRT
SZEDED VÁROSI BIZOTTSÁGÁNAK LAPJA

Havi előfizetési díj: 43 forint
Ára: 1.80 forint

Gazdasági körkép '86

Abszolút mutató?

Egy hatrészes sorozat végén keressük azt a gazdasági mutatót, amely leginkább alkalmas egy gazdasági év összegzését szemléltetően segíteni. Kínálja magát a vállalati eredmény, Csakhogy gondoljunk bele, mennyi torzítással mér, minősíti ez a mutató a legtöbb vállalat gazdálkodását. Szeged sajátos gazdasági arculatából adódóan jó néhány gazdálkodó egységtől ezt az értéket meg sem kaphattuk. Ezeknél a vállalati központ más városban van. A kisebb egységre jutó részt ki sem számítják, avagy az itt végzett munkától függetlenül alakulnak a visszaosztáskor ebben a rubrikában a számjegyek értékei.

A legfelsőbb gazdasági irányítás által régóta deklarált elhatározás a központi támogatási rendszer leépítése. Csakhogy a gyakorlat szövevényes terepen ebből alig valami valósult meg. Ilyen körülmények között természetesen csak minimális energia jut a termékszerkezet megújítására, a költségek fillérről fillérré való ésszerű nyirbálására.

A tartósan nyereséges vállalatokat oly régóta sújtja óriási mértékű elvonás, hogy most már fáradni látszanak. A megtermelt eredménynek oly kis hányada marad meg saját, szabad rendelkezésre, hogy az már nem lehet eléggé ösztönző újabb belső tartalék energiák felszabadítására.

Mindenek ellenére — úgy gondoljuk — hogy a szegedi gazdaságban több, mint figyelmeztető jel az a tény, hogy 1985-höz képest túl sok vállalatnál csökkent az eredmény abszolút mértékben is. Nem lehet vizsgálni, hogy az általunk vizsgált 30 gazdasági egység közül valójában egyetlenegy veszteséges. A Dél „minusza” minden előzetesen becslést értéknél magasabb lett az év végi mérleg összeállításánál. Innen már lefelé igen gyors az út, és csak lassú visszakapaszkodás az elképzelhető.

Megújulás: elhalasztva

Azoknál a vállalatoknál, ahol jelentős mértékben sikerült egy év alatt növelni a nyereséget, a forrás többnyire a termelés mennyiségi emelése volt. A Szegedi Konzervgyár kiugróan jó mutatójában is nagyobb része van annak, hogy folyamatosan volt alapanyaguk, ezért kapacitásukat ki tudták használni, mint annak, hogy néhány újdonságot — magasabb nyereséghányaddal — a piacra küldtek. Az Ikarusnál az új termékek nagyobb nyereségtartalma lényeges tényezőként van jelen a tisztas nyereségemelkedésben. A gyufagyárban is jövedelmezőbbek az új termékek a régiéknél, azonban a nyereség kiugró emelkedését döntően a váratlanul beérkezett külföldi megrendeléseknek köszönhetik. A Szegedi Nyomdánál hasonló esetben nem sokat tudnának kezdeni a lehetőséggel. Itt már szinte mindent determinál

— Mit változtatna a jelenlegi adórendszeren azért, hogy valóban azok a vállalatok fejlődjenek, amelyek jó árat tudnak elérni a piacon termékeikkel?

Egető Emese, docens:

— A versenyképes vállalatok elvileg maguk teremtik meg további fejlődésük feltételeit. Abban, hogy ez gyakorlatilag még sincs így, kétségtelenül nagy szerepe van a költségvetési politikának. Az már korábban gyakorlatilag bebizonyosodott, hogy az általános növekedési kényszer és a szelektív restriktív politikája — tehát az, hogy mindenki növekedjen, csak a nem elég hatékony vagy más okból visszafeljesztésre ítélt vállalatok ne — nem éri el a kívánt célt. Ha jelenleg ennek a fordítottjával kísérletezünk — azaz az általános restriktív körülményei között a szelektív fejlődés politikáját folytatjuk — méghozzá ugyanazon eszközökkel, akkor nagyon valószínű, hogy ugyanarra az eredményre jutunk. Különösen akkor, ha a támogatások csökkentése nem jár együtt az elvonások csökkentésével. A megoldás: a hatékony munkával elért eredményt a költségvetés kevésbé vonja el. Vagyis a versenyképes termékkel elért extrajövedelmet ne vonja el az adórendszer semmilyen címen, továbbá ne módosítsa a költség- és jövedelemarányokat, mert ellenkező esetben nem a piachoz való alkalmazkodásra ösztönöz, hanem éppen hamis követelményeket közvetít a vállalatok felé. Végül az elvonási (adó) rendszernek sokkal stabilabbnak kellene lenni, mint az elmúlt időszakban volt. A hosszú távú célokat nem szabadna alárendelni a költségvetés rövid távú, sokszor pillanatnyi érdekeinek.

az elavult technológia és a hely szorító szükségessége. A korábbi év nyereségszintjét sikerült tartani a kábelgyárban és a Taurus szegedi gyárban. Méghozzá hasonló körülmények között. A rosszabbul ívelődelmező termékek felé toltak el megrendeléseik, de azokból akkora volt az igény és a termelés, hogy több munkával elérhetővé vált legalább az eredmény egy évvel korábbi mértékének reprodukálása.

Jó néhány látványos visszaesésben nem kis — gyakran döntő — szerepe volt a világgiazi ármozgásoknak. Mindenekelőtt ilyen az olajár zuhanása okozta nyereség-visszaesés az NKFTV, szegedi üzemében. A Gabonaforgalmi és Malomipari Vállalat kevesebbet kapott vissza a trószttól az exportja után, mint 1985-ben. A Szegedi Ruhagyárt kellemetlenül érintette a dollár árfolyamának légömbyszerű kipukkadása.

Puha költségek

A vállalatoktól hallott gyakori panasz, hogy költségeiket az árakban csak hosszas várakozási idő után tudják érvényesíteni. Ez a tény mutatja, hogy a magyar gazdaságban még ma is sokkal inkább az önköltség típusú árképzés dominál, mintsem az érték körüli mozgó, piacentrikus ármegállapítás. Különösen így van ez, minél messzebbre kerülünk a fogyasztói ártól, vagyis a termelői árak körében. A költségtakarékosságban nem sikerült a kívánt mértékben előrejutni, de néhány jó példát azért sorolhatunk.

Sok forintot sikerült megőrizni a Csongrád Megyei Sütőipari Vállalat kasztyójában azzal, hogy az olajtűzelésről a gáztűzésre tértek át. Az Ikarus szegedi leányvállalata anyagbeszerzéseinek egy részével ismét

külgazdasági egyensúlyunk örzése. Ez pedig — adósság-állományunk ismeretében — csakis kivitelünk fokozásával képzelhető el.

Ezen a területen a szegedi vállalatokra is jellemző volt a könnyebb ellenállás felé való kitérés. A szocialista országokba nagyobb volt a kiviteli kedv. A kudarc oka — a gyenge gazdasági teljesítményeken túl — a megfelelő ösztönzés hiánya. Egyértelműen emiatt nem próbálkozott tovább nyugati eladásokkal a Medikémia. Az arab országok fizetési nehézségei közrejátszottak a tejipari vállalatnak és a Szegedi Ruhagyárnak a tervezett kiviteli értéktől való lemaradásában. A Paprikafeldolgozó Vállalatnál tények bizonyították, hogy szebb, praktikusabb, korszerűbb csomagolással a legkeményebb piacokon is könnyebb boldogulni.

A legnagyobb exportpiacra Szegeden talán a Pannónia gyára mondhatja magáénak. Több mint negyven százalékkal tudta növelni a konvertibilis valutával fizető piacra küldött kabátjai számát. Furcsa ellentmondás, hogy ebből a sikerből dolgozói keveset profitáltak. Nem érezték a fizetésükön, hogy kezük munkájának eredménye vevőre talál a szőrmék legigényesebb piacán is. A pincegazdaság a Monimpexnek ajánlhatja borait. Úgy érzik, némelyik alföldi bor már igencsak állná a „márkakkal” a versenyt.

Ennyit a szegedi ipar, építőipar, élelmiszeripar 1986-os évről. Végezetül hadd írjuk le kívánságunkat: jó lenne, ha 1988. februárjában kevesebb keserű mondat kerülne a Délmagyarország gazdasági körképébe!

Bőle István
Rafai Gábor
Tóth Szeles István

Export: kontra

Népgazdaságunk másik fő feladata — a növekedési pályára állítás mellett —

Szegedi vállalatok éves eredményének alakulása	1986-ban	
	Változás (1985=100%)	Eredmény (millió Ft)
Köølajkutató szegedi üze	... x	...
NKFTV szegedi üze	34,6	989,0
Konzervgyár	174,8	97,0
Malomipar	48,8	30,0
Paprikafeldolgozó	109,2	125,0
Pincegazdaság	68,9	15,5
Sütőipari Vállalat (megyei)	109,2	18,8
Sütőipari Vállalat (szegedi)	69,3	10,0
Szalámigyár	55,8	98,0
Tejipari Vállalat	64,1	14,0
Budalakk	... x	...
Taurus	100,0	725,0
Medikémia	113,9	63,0
Neokor	41,0	0,7
Autófer	114,0	34,4
Ikarus	104,2	106,0
Kábelgyár	100,0	285,0
Kéziszerszámgyár	111,8	22,7
Öntőde	87,6	21,0
Hungarohemp	82,1	200,0
Mino	103,1	27,9
Pannónia	... x	...
Ruhagyár	75,6	77,5
Textilművek	188,1	80,4
Defag	130,0	82,5
Gyufagyár	146,9	18,5
Nyomda	116,0	32,5
Délép	... xx	-333,7
SZÉSZ	119,4	48,5
SZMMV	... xx	7,5

x Ezeket a mutatókat külön a szegedi üzemre nem számítják ki.
xx Volt, illetve jelenlegi veszteség miatt nincs értékes szám ebben a rovatban.

Hazánkba érkezett a JK SZ küldöttsége

A Magyar Szocialista Munkáspárt Központi Bizottságának meghívására szerdán hazánkba érkezett a Jugoszláv Kommunista Szövetségének küldöttsége Milanko Renovicának, a JK SZ Központi Bizottsága Elnöksége elnökének vezetésével. A delegáció tagja Marko Orlandics, a JK SZ KB Elnökségének tagjai, Sztaniszlav Sztajanovics, a JK SZ KB Elnöksége végrehajtó titkára.

Fogadásukra a Keleti pályaudvaron megjelent Kádár János, az MSZMP főtitkára, Szűrös Mátyás, a KB titkára, Kótai Géza, a KB külügyi osztályának vezetője. Jelen volt Györke Sándor, hazánk jugoszláviai, valamint Milovan Zidar, a Jugoszláv Szocialista Szövetségi Köztársaság magyarországi nagykövete. (MTI)

Losonczi Pál fogadta Lord Hailshamet

Losonczi Pál, az Elnöki Tanács elnöke szerdán az Országgyűlés Hailsham of St. Marylebone, a brit Parlament Lordok Házának elnökét, aki a magyar Országgyűlés meghívására hivatalos látogatáson tartózkodik hazánkban. A szíves légkörű megbeszélésen áttekintették a két ország, a két törvényhozó testület kapcsolatait, ezek továbbfejlesztésének lehetőségeit, s véleményt cseréltek a nemzetközi élet

időszerű kérdéseiről. Az eszmecsereen részt vett Sarló István, az Országgyűlés elnöke. Jelen volt Leonard Vincent Appleyard Nagy-Britannia budapesti nagykövete. Tárgyalásait befejezve, a kora délutáni órákban Lord Hailsham elutazott hazánkba. A vendéget a Ferihegyi repülőtérén Cservenka Ferencné, az Országgyűlés elnöke búcsúztatta, jelen volt Leonard Vincent Appleyard.

A tavalyi gazdálkodásról

Az építő-, fa- és építőanyagipar tavalyi gazdálkodásának méleget és a legfontosabb idej tennivalókat tekintette át szerdai ülésén az építők szakszervezetének központi vezetősége. Az előterjesztett közös miniszteri- és szakszervezeti jelentéshez Somogyi László építési és városfejlesztési miniszter fűzött szóbeli kiegészítést.

Megállapította, hogy az építőipar a nagyberuházásokon, a kommunális építkezéseken és egyéb területeken is teljesítette tavalyi tervét, s a lakásépítésben a budapesti nehézségek, késések ellenére összességében sikeres évet zárt. Az ágazati vállalatok gazdálkodásában is fejlődés tapasztalható. A tervezett és beruházó vállalatok között nincs egyetlen veszteséges, vagy alaphiányos szervezet sem, bár a jövőre nézve gondot okoz, hogy a világ egyes térségeiben — főleg Afrikában — beszüntültek a szellemiexport-vállalkozás lehetőségei. Az építőanyag-ipari vállalatok gondoskodtak az építkezések kiegyensúlyozott ellátásáról, s gazdálkodásukban sincsenek nagyobb problémák, hiszen a nyereség-előirányzatokat mindenütt teljesítették. A jövőben — főleg a műszaki fejlesztésben — várhatóan sok gondot okoz az erőforrások szűkössége. Ezért a minisztérium az anyagipar szerkezetének átalakítására, korszerűsítésére olyan átfogó koncepciót dolgozott ki, amely segítséget nyújt a kedvező változások gazdasági feltételeinek megteremtéséhez.

Az építőiparban továbbra is gondok vannak a korábban is nehézségekkel küszködő néhány nagy vállalatnál, veszteségük növekedett. A Veszprém Megyei Állami Építőipari Vállalat például tartozásait akkor sem tudná rendezni, ha minden vagyont eladná. A megoldást az jelenti, hogy miután a vállalat kimondta megszűnését, kérésének megfelelően csatlakozhatott a székesfehérvári testvérszervezethez. Az Alba Regia Állami Építőipari Vállalat vállalati tanácsulése most úgy döntött, hogy befogadja a veszprémiakat. Ez a döntés lehetővé teszi a veszprémi dolgozók további foglalkoztatásának konkrét megoldását. A változás azonban egyes munkakörök — főleg az adminisztratív létszám — leépítésével jár. A székesfehérvári gazdasági és szakszervezeti vezetők humánus intézkedésekkel törekednek az emberi problémák megnyugtató intézésére.

A 43-as Állami Építőipari Vállalat ki tud lábalni nehézségeiből, ha további ingatlanokat értékesít és likviditási gondjainak megoldása érdekében előleget kaphat lakásépítési munkáira. Ugyancsak nehéz helyzetben van a Dél-magyarországi Állami Építőipari Vállalat, és kisebb veszteség, alaphiány rendezése vár a Somogy Megyei Állami Építőipari Vállalatra is. Ugyanakkor az építőipari vállalatok túlnyomó része jelentős eredményeket ért el, jól gazdálkodott és a teljesítmények növelésével megalapozta a tervezett meghaladó bőrsfejlesztést is. A vállalatok idei programjából kitűnik, hogy elképzeléseik jól alátámasztják a népgazdasági tervet.